

MESTNA OBČINA CELJE

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

PRIMERJALNA PRAVNA ANALIZA PRITOŽBENEGA MEHANIZMA NAD DELOM OBČINSKIH REDARJEV V SLOVENIJI

BENJAMIN FLANDER

Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

6. 12. 2022

Uvodno pojasnilo

- Izsledki primerjalne pravne analize pritožbenega mehanizma nad delom občinskih redarjev v Republiki Sloveniji
- **Učinkovitost systemskega nadzora nad policijo na področju spoštovanja človekovih pravic ter zakonskih in strokovnih standardov policijskega dela (V5-1942)** (september 2019 – April 2021)
  - **Zaključno poročilo CRP
  - **Tematska številka revije Varstvoslovje (2020/4), DV 2020 in 2021, Nacionalna konferenca VLS
  - ** Zbornik raziskovalnega dela študentov FVV in PF UM
  - **[Učinkovit pritožbeni mehanizem nad delom občinskih redarjev, varnostnikov in detektivov](#) (V5-2149)
- Pritožbeni mehanizem de lege lata, primerjava z ureditvijo v državah (v regiji) in ureditvijo pritožbenega mehanizma po ZNPPol, ocena ureditve in predlogi za nadgradnjo (v luči standardov ureditve po ZNPPol in ciljev trajnostnega razvoja OZN)

Pritožbeni mehanizem nad delom občinskih redarjev *de lege lata*

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

6. 12. 2022

- 19. čl. Zakona o občinskem redarstvu (»ZORed«, 2006)
- ✓ Pritožba županu v 30 dneh; pisno obvestilo o ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh; o disciplinskih kršitvah občinskega redarja se odloča v disciplinskem postopku v skladu z Zakonom o javnih uslužbencih (»ZJU-UPB3«, 2007)
- Nadzor nad zakonitostjo in strokovnostjo → določbe o **OBVEŠČANJU** in **OCENI ZAKONITOSTI IN STROKOVOSTI** ravnanja pri izvajanju pooblastil (taks.) in uporabi prisilnih sredstev
  - **Pisno poročanje vodi OR oz. nadrejenemu; ocena zakonitosti in strokovnosti; dolžnost sprožiti 'postopek za ugotavljanje odgovornosti'
  - **Telesna poškodba ali smrt ali če je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam → vodja OR mora obvestiti župana (v primeru smrti tudi policijo); ceno zakonitosti in strokovnosti poda **KOMISIJA** ('v 5 dneh jo imenuje župan'; SESTAVA → 'eden ali več **predstavnikov nevladnih organizacij** zainteresiranih za nadzor nad varstvom ČP'; 'namesto njih lahko predstavniki javnosti, ki jih določi župan'; v 30 dneh **zapisnik + mnenje /?/?/**; KD ali druge sankcionirane kršitve → obveščanje policije in drugih pristojnih institucij)

Pritožbeni mehanizem nad delom občinskih redarjev *de lege lata*

- 19. čl. ('odločanje o pritožbah') → POSTOPKA OBRAVNAVE PRITOŽBE **ne ureja podrobneje (!!)**
- Javno dostopni viri (Fortuna, 2018) → način obravnavanja pritožb v Mestni občini Ljubljana
  - ****Ustaljen postopek**; **občinski predpisi MOL postopka ne urejajo (!)**
  - ****Določitev nosilca oz. kompetentne osebe** (vodstvo MR); preveri izpolnjevanje formalnih pogojev; **povabilo na razgovor (dokazi, priče ipd.)**; **poziv redarju da se opredeli (!)**; poročilo o ugotovitvah (podlaga za odgovor župana pritožniku)
  - ****Če so ugotovljene kršitve** → razgovor in ustno opozorilo; pisno opozorilo; uvedba **disciplinskega postopka** (19/ čl.: po določbah ZJU-UPB3); kazenska ovadba ('razlogi za sum')
  - ** **Delovni sestanki in odprave na delo** → seznanjajo z dobrimi in slabimi praksami (na podlagi ugotovitev pri obravnavi pritožb); **ugotovitve v pritožbenih postopkih razlog za organizacijske in sistemske spremembe (!?)**

Ureditev v drugih državah in ureditev instituta pritožbe nad delom policistov po ZNPPol (2013)

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

6. 12. 2022

- Srbija, Slovaška, Poljska, Madžarska
- ZNPPol« (2013) in »Pravilnik o reševanju pritožb zoper delo policistov« (2013)
  - Nestrinjanje z dejanjem ali opustitvijo dejanja policista pri opravljanju policijskih nalog, ki lahko pomeni kršitev ČPTS
  - Ugotavljanje okoliščin izvedbe policijskega postopka in uporabe policijskih pooblastil
  - V **pomiritvenem postopku** v policijski enoti, če ni bil uspešno končan, se postopek lahko nadaljuje pred **senatom na MNZ**
    - **Razgovor vodje policijske enote s pritožnikom (CRP → tudi razgovor s policistom (**ne v vseh primerih !!**, **ni soočenja !!**))
    - **Pooblaščenec ministra (vodja senata), dva predstavnika javnosti in poročevalec (CRP → '**poročevalec je praviloma uslužbenec SPZP DPDVN MNZ, lahko pa je tudi oseba, zaposlena v policiji' !!!**);
    - **Ob utemeljeni pritožbi (v PP ali pred senatom) → v 30 dneh mora policija pisno poročati o sprejetih in izvedenih ukrepih
    - **Seznanjanje s pritožbeno problematiko na delovnih sestankih; **monitoring PP**; **usposabljanje in izobraževanje (!?)**

Ključne ugotovitve (primerjalne) analize (I.)

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

6. 12. 2022

- Poleg očitnih strukturnih in vsebinskih razlik tudi podobnosti
  - **Pritožba je lahko uspešna že »zgolj« zaradi dejanja ali opustitve, ki pomeni nestrokovnost ali nekorektnost → **dopolnitev rednih in izrednih pravnih sredstev**; **sui generis pravna postopka** (nista specialna upravna postopka; odgovor pritožniku ni upravni akt in ga ni mogoče izpodbijati v upravnem sporu) → **enaka prava narava postopkov (!)**
  - **Po ZNPPol v PP pritožbo obravnava OE, ki ji pripada policist, zoper katerega je bila pritožba vložena; po ZORed pritožbo obravnava organ, ki ji pripada občinski redar, zoper katerega je bila pritožba vložena → **videz nepristranskosti v postopkih (kljub morebitni objektivni obravnavi) ni zagotovljen (!)**
- Pomembne KAKOVOSTNE (!) strukturne in vsebinske razlike
  - ****ZORed postopka obravnave pritožbe sploh ne ureja** → očitna pomanjkljivost tega zakona (!) (način postopanja s pritožbo in morebitno normiranje postopka obravnavanja pritožbe je prepuščeno občinam oz. med/občinskim in mestnim redarstvom;
  - ** **ZNPPol postopek ureja precej natančno, uveljavljene so dobre prakse** → postopek pred senatom (!!); monitoring pomiritvenih postopkov, povzetki utemeljenih pritožb objavljajo na spletni strani MNZ → **pritožbeni mehanizem po ZORed ne dosega standardov, ki so vzpostavljeni pri obravnavanju pritožb nad delom policistov**
→ **pritožbeni mehanizem po ZORed tudi ne sledi kazalnikom ciljev trajnostnega razvoja (OZN)** (poudarjajo omogočanje dostopa do učinkovitega pravnega varstva ter učinkovito, odgovorno in odprto delovaje institucij tudi lokalni ravni)

Ključne ugotovitve (primerjalne) analize (II.)

- POZOR: ZORed skope določbe, ki se nanašajo na pritožbo, nadgrajuje z razmeroma obsežno regulacijo obveznosti poročanja in postopka ocene zakonitosti in strokovnosti ravnanja
  - ** Telesna poškodba ali smrt ali če je prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam → postopka ocene zakonitosti in strokovnosti ravnanja ne izvede vodja OR, temveč KOMISIJA (sodeluje tudi najmanj en predstavnik NGO s področja ČP)
  - ** **Pot do tega postopka, ob izpolnjenih pogojih, lahko vodi tudi preko vložitve pritožbe** (vsaj v teoriji) → **s tem pravna ureditev pritožbenega mehanizma pridobi kakovost, ki je sicer nima (!!)**
- Z izjemo Srbije, **primerjane države posebnega pritožbenega mehanizma nad delom občinskih redarjev ne poznajo (!)**
  - **Srbski Zakon o občinski milici, v nasprotju z ZORed, razmeroma podrobno ureja tudi postopek obravnavanja pritožbe; **o pritožbi v vseh primerih uporabe prisilnih sredstev odloča komisija**; nasprotju s slovenskim pa **srbski zakon NE DOLOČA**, da je član komisije tudi predstavnik javnosti
  - ** Poljska in Slovaška → možnost pritožbe nad delom občinskega stražarja ali policista (**v širšem smislu, ki vključuje tudi pritožbo zaradi nestrokovnega ali nekorektnega ravnanja**) je zagotovljena v okviru vlaganja formalnih pravnih sredstev, z zakonom, ki možnost vlaganja pritožb ureja na ravni pravnega sistema kot celote oziroma z zakoni, ki urejajo upravni postopek in upravni spor

Ključne ugotovitve (primerjalne) analize (III.)

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

6. 12. 2022

- Učinkovit pritožbeni mehanizem nad delom občinskih redarjev, varnostnikov in detektivov (V5-2149)
  - Osredotoča se tudi na praktične vidike delovanja pritožbenega mehanizma (!!)
  - Poiskati odgovor na vprašanje → kakšne so možnosti za poenotenje standardov pritožbenih mehanizmov pri neupravičenih in prekomernih posegih v človekove pravice in dostojanstvo s strani **drugih represivnih subjektov po vzoru pritožbenega mehanizma zoper policijo**
  - **Zaključno poročilo CRP V5-1942** → »[...] nemara tudi v Sloveniji napočil čas, ko bi veljalo z razvojem instituta pritožbe zoper delo policije nadaljevati v smeri ustanovitve institucionalno neodvisnega pritožbenega mehanizma« (Flander idr., 2021: 143).

Za **pritožbeni mehanizem nad delom občinskih redarjev** velja podobno kot za **pritožbene postopke v zvezi z delom in pooblastili policistov** → **videz nepristranskosti** v očeh javnosti ter **pravni in dejanski status neodvisnosti** bi pridobil(i) le v primeru, **če o pritožbah ne bi odločali organi državne / lokalne oblasti**